



Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-156/15

„Private Equity Insurance Group“ SIA
proti
„Swedbank“ AS

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Augstākā tiesa Civillietu departaments)

„Predhodno odločanje – Direktiva 2002/47/ES – Področje uporabe – Pojmi ‚finančno zavarovanje‘, ‚ustrezne finančne obveznosti‘ in ‚zagotavljanje‘ finančnega zavarovanja – Možnost uveljavljanja finančnega zavarovanja neodvisno od začetka postopka zaradi insolventnosti – Pogodba o tekočem računu, v kateri je določena klavzula o finančnem zavarovanju z zastavno pravico“

Povzetek – Sodba Sodišča (četrti senat) z dne 10. novembra 2016

- Približevanje zakonodaj – Dogovori o finančnem zavarovanju – Direktiva 2002/47 – Področje uporabe – Ustrezne finančne obveznosti, zavarovane z dogovorom o finančnem zavarovanju – Pojem*
(Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/47, člen 2(1)(f))
- Približevanje zakonodaj – Dogovori o finančnem zavarovanju – Direktiva 2002/47 – Področje uporabe – Omejitev samo na sredstva na računih, ki se uporabljajo v okviru plačilnih sistemov in sistemov poravnave vrednostnih papirjev iz Direktive 98/26 – Izključitev*
(Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 98/26 et 2002/47, uvodni izjavi 1 in 4)
- Približevanje zakonodaj – Dogovori o finančnem zavarovanju – Direktiva 2002/47 – Področje uporabe – Zagotavljanje finančnega zavarovanja – Pojem*
(Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/47, člen 2(2))
- Pravo Evropske unije – Razlaga – Metode – Jezikovna, sistematična, zgodovinska in teleološka razlaga – Upoštevanje cilja in splošne sistematike zadevnega akta*
- Približevanje zakonodaj – Dogovori o finančnem zavarovanju – Direktiva 2002/47 – Izvrševanje dogovorov o finančnem zavarovanju – Pogodba o tekočem računu, v kateri je določena klavzula o finančnem zavarovanju z zastavno pravico – Možnost uveljavljanja zavarovanja neodvisno od začetka postopka zaradi insolventnosti v zvezi z dajalcem zavarovanja – Pogoji*
(Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/47, člena 4 in 8 od (1) do(3))

6. *Pravo Evropske unije – Načela – Enako obravnavanje – Pojem*

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 20)

7. *Približevanje zakonodaj – Dogovori o finančnem zavarovanju – Direktiva 2002/47 – Izvrševanje dogovorov o finančnem zavarovanju – Različno obravnavanje prejemnikov finančnih zavarovanj in prejemnikov drugih vrst zavarovanj glede učinkov začetka postopka zaradi insolventnosti – Kršitev načela enakega obravnavanja – Neobstoj*

(Direktiva 2002/47 Evropskega parlamenta in Sveta, členi 1(2)(e), 3, 4(1) in 8(2))

8. *Vprašanja za predhodno odločanje – Pristojnost Sodišča – Meje – Splošna ali hipotetična vprašanja – Vprašanje, ki je glede na predmet spora o glavni stvari abstraktno in povsem hipotetično – Nedopustnost*

(Člen 267 PDEU)

9. *Vprašanja za predhodno odločanje – Dopustnost – Predlog za predhodno odločanje, ki ne vsebuje nobenih informacij glede dejanskega in pravnega okvira in ki ne pojasnjuje razlogov za njegovo predložitev Sodišču – Nedopustnost*

(Člen 267 PDEU; Statut Sodišča, člen 23; Poslovnik Sodišča, člen 94(c))

1. Opredelitev „ustreznih finančnih obveznosti“ iz člena 2(1)(f) Direktive 2002/47 o dogovorih o finančnem zavarovanju zajema položaj, v katerem zavarovanje krije vse terjatve banke do imetnika računa. Na eni strani je treba namreč ob neobstoju izrecne omejitve, določene v besedilu Direktive 2002/47, besedilo „obveznosti, ki dajejo pravico do gotovinske poravnave“ iz člena 2(1)(f) Direktive 2002/47 razlagati tako, da se nanaša na vsako obveznost, ki daje pravico do gotovinske poravnave, in zato tudi na navadne denarne dolgove imetnika računa do banke, kot so stroški vodenja računa.

Na drugi strani ta opredelitev, glede na to, da so lahko ustrezne finančne obveznosti v skladu z besedilom opredelitve iz člena 2(1)(f) Direktive 2002/47 v celoti ali delno sestavljene iz sedanjih ali bodočih obveznosti, vključno z obveznostmi, ki izhajajo iz krovnega dogovora ali podobnega dogovora, zajema tudi položaj, v katerem zavarovanje ne krije samo posamezne obveznosti, temveč vse terjatve banke do imetnika računa.

(Glej točke od 30 do 32.)

2. Čeprav je res, da je bila ta direktiva, kot je razvidno iz uvodnih izjav 1 in 4 Direktive 2002/47 o dogovorih o finančnem zavarovanju, sprejeta v kontekstu, ki ga tvori predvsem Direktiva 98/26 o dokončnosti poravnave pri plačilih in sistemih poravnave vrednostnih papirjev, in je zakonodajalec Unije menil, da bi bilo koristno, da bi se za zavarovanja, zagotovljena v okviru sistemov iz zadnjenavedene direktive, uporabljala skupna ureditev, pa Direktiva 2002/47, kot je tudi opozorjeno v njeni uvodni izjavi 4, dopolnjuje obstoječe pravne akte, ker ureja dodatno problematiko in v določenih zadevah presega njihov okvir. Iz tega izhaja, da za področje uporabe *ratione materiae* Direktive 2002/47 ni mogoče šteti, da je omejeno na sredstva na računih, ki se uporabljajo v okviru plačilnih sistemov in sistemov poravnave vrednostnih papirjev iz Direktive 98/26.

(Glej točki 34 in 35.)

3. V skladu z opredelitvijo iz člena 2(2), prvi stavek, Direktive 2002/47 o dogovorih o finančnem zavarovanju zagotavljanje finančnega zavarovanja pomeni, da je to izročeno, preneseno, v lastništvu, registrirano ali drugače dodeljeno in je torej v posesti ali pod nadzorom prejemnika zavarovanja ali

osebe, ki deluje v imenu prejemnika zavarovanja. V zvezi s tem se za prejemnika zavarovanja, ki se nanaša na sredstva na navadnem bančnem računu, lahko šteje, da je prejel sredstva v posest ali pod nadzor, samo če je dajalcu zavarovanja onemogočeno, da bi z njimi razpolagal.

(Glej točki 37 in 44.)

4. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 39.)

5. Direktivo 2002/47 o dogovorih o finančnem zavarovanju je treba razlagati tako, da dodeljuje prejemniku finančnega zavarovanja, v skladu s katerim so sredstva na bančnem računu dana banki v zastavo kot zavarovanje za vse njene terjatve do imetnika računa, pravico uveljaviti to zavarovanje neodvisno od začetka postopka zaradi insolventnosti v zvezi z dajalcem zavarovanja, samo če so bila na eni strani sredstva, ki so predmet navedenega zavarovanja, na ta račun vplačana pred začetkom tega postopka oziroma na datum tega začetka, pri čemer je banka dokazala, da ni vedela, da je bil navedeni postopek začet, ali tega upravičeno ni mogla vedeti, in če je bilo na drugi imetniku navedenega računa onemogočeno, da bi z navedenimi sredstvi razpolagal po njihovem vplačilu na navedeni račun.

Finančno zavarovanje namreč načeloma ne spada na področje uporabe Direktive 2002/47, če je bilo ustanovljeno po začetku postopka zaradi insolventnosti. Člen 8(1) in (3) te direktive namreč v bistvu preprečuje, da bi lahko imel postopek zaradi insolventnosti retroaktivni učinek na finančna zavarovanja, ustanovljena pred začetkom tega postopka. V skladu s členom 8(2) navedene direktive pa je lahko dogovor o zavarovanju, kadar je bilo zavarovanje ustanovljeno po začetku takega postopka, pravno izvršljiv in zavezujoč za tretje stranke le izjemoma, namreč samo če je bilo zavarovanje ustanovljeno na datum tega začetka in če prejemnik dokaže, da ni vedel, da je bil ta postopek začet, ali tega upravičeno ni mogel vedeti. Iz tega izhaja, da s to direktivo, razen ob predpostavkah iz njenega člena 8(2), niso zajeta zavarovanja, ustanovljena po začetku postopka zaradi insolventnosti.

(Glej točke 45, 46, 54 in izrek.)

6. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 49.)

7. S sistemom, uvedenim z Direktivo 2002/47 o dogovorih o finančnem zavarovanju, se, poleg tega, da se izključuje, da bi se za uveljavljanje finančnih zavarovanj zahtevala izvršitev formalnih aktov, prejemnikom teh zavarovanj dodeljuje pravica, da jih uveljavljajo neodvisno od začetka postopka zaradi insolventnosti v zvezi z dajalcem zavarovanja. S tem sistemom se zato finančnim zavarovanjem priznava prednost v primerjavi z drugimi vrstami zavarovanj, ki ne spadajo na področje uporabe te direktive. Tako različno obravnavanje pa temelji na objektivnem merilu, povezanim z zakonitim ciljem Direktive 2002/47, ki je izboljšati pravno varnost in učinkovitost finančnih zavarovanj, da se zagotovi stabilnost finančnega sistema.

Poleg tega je uporabnost *ratione materiae* Direktive 2002/47 odvisna od ustanovitve zavarovanja in da se zanjo ob izjemi člena 8(2) te direktive zahteva, da je do te ustanovitve prišlo pred začetkom postopka zaradi insolventnosti. Iz tega izhaja, da zneski, vplačani na račun dajalca zavarovanja po začetku postopka zaradi insolventnosti, načeloma ne morejo biti zajeti s sistemom, uvedenim z Direktivo 2002/47. Poleg tega se v zvezi uporabo *ratione personae* navedene direktive z njenim členom 1(3) državam članicam daje možnost, da dogovore o finančnem zavarovanju, pri katerih je ena

od strank oseba iz člena 1(2)(e) te direktive, izključijo. Nazadnje, sistem, uveden z Direktivo 2002/47, se nanaša le na del sredstev dajalca zavarovanja, za katerega je ta sprejel neko obliko odtujitve. V teh okoliščinah veljavnost Direktive 2002/47 ne more biti ogrožena glede na načelo enakega obravnavanja.

(Glej točke od 50 do 53.)

8. Namen predloga za sprejetje predhodne odločbe ni v oblikovanju posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, ampak v dejanski potrebi po učinkoviti rešitvi spora, ki se nanaša na pravo Unije. V zvezi s tem če predložitveno sodišče prizna, da so vprašanja v postopku v glavni stvari povsem hipotetična, okoliščina, da bi se ta vprašanja lahko izkazala za upoštevana v morebitni oceni ustavnosti zadevnega nacionalnega zakona, ki jo izvede ustavno sodišče, ne more povzročiti, da ta vprašanja v postopku v glavni stvari ne bi bila hipotetična.

(Glej točke od 56 do 58.)

9. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 61 do 63.)